ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΔΙΑΛΕΞΗ ΑΡ. 3

ΜΕΡΟΣ Α΄

<u>ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ</u>

Όπως έχουμε δει στην προηγούμενη Διάλεξη μας τα Δικαστήρια στην Κύπρο λειτουργούν δυνάμει του Συντάγματος και δυνάμει σχετικών νόμων. Το Σύνταγμα διεσώθει δια του δικαίου της ανάγκης μετά την αποχώρηση των τουρκοκυπρίων από τα θεσμικά όργανα του και για τον σκοπό αυτό θεσπίσθηκαν διάφορες νομοθεσίες οι οποίες βρήκαν έρεισμα και κρίθηκαν αντισυνταγματικές στη βάση του δίκαιου της ανάγκης. Π.χ. θεσπίσθηκε νομοθεσία σε σχέση με την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας και στη συνέχεια σε σχέση με την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, η οποία αντικατέστησε ουσιαστικά τις κοινοτικές συνελεύσεις. Βλέπε Ν.33/67 για ΕΔΥ ως 62/69 (Εκπαιδευτική Υπηρεσία). Στο τομέα της απονομής της δικαιοσύνης, όπως είδαμε, θεσπίσθηκε η βασική νομοθεσία δηλαδή ο Περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις Νόμος του 1964). Πλείστες άλλες νομοθετικές ρυθμίσεις έγιναν που δεν είναι ανάγκη να μας απασχολήσουν στο πλαίσιο αυτής της διάλεξης και ακόμα απαντώνται διάφορες νομοθετικές ρυθμίσεις σε διάφορους νόμους οι οποίες ενώ θα προσέκρουαν σε συνταγματικές πρόνοιες δικαιολογούνται στη βάση του Δικαίου της Ανάγκης.

Είδαμε επίσης ότι τα Επαρχιακά Δικαστήρια λειτουργούν στη βάση του <u>Περί Δικαστηρίων Νόμου 14/60</u> ο οποίος αντικατάστησε και ενοποίησε προηγούμενους νόμους οι οποίοι λειτουργούσαν με παρόμοια οργάνωση σε επαρχιακό επίπεδο επί εποχής της αγγλοκρατίας. Εξειδικευμένοι νόμοι προνοούν για ειδικά Δικαστήρια και για την δικαιοδοσία και αρμοδιότητες τους.

Με τον όρο δικαιοδοσία των Δικαστηρίων κάνουμε αναφορά στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφασίσει επίδικα θέματα. Χαρακτηριστική είναι η ερμηνεία την οποία δίδουν οι συγγραφείς του Halsbury's Law of England 4η έκδοση τόμος 10 παράγραφος 715 και η οποία είναι η πιο κάτω:

> *«715. Meaning of "Jurisdiction". By "Jurisdiction" is meant the authority which a court has to decide matters that are litigated before it or to take cognizance of matters presented in a formal way for its decision. The limits of this authority are imposed by the statute, charter or commission under which the court is constituted, and may be extended or restricted by similar means.*
>
> *If no restriction or limit is imposed the jurisdiction is said to be unlimited. A limitation may be either as to the kind and nature of the actions and matters of which the particular court has cognizance, or as to the area over which the jurisdiction extends, or it may partake of both these characteristics. If the jurisdiction of an inferior court or tribunal, including an arbitrator, depends on the existence of a particular state of facts, the court or tribunal must inquire into the existence of the facts in order to decide whether it has jurisdiction, but, except where the court or tribunal has been given power to determine conclusively whether the facts exist, the Queen's Bench Divisional Court will inquire into the correctness of its decision by means of proceedings for mandamus, prohibition or certiorary. Where a court takes it upon itself to exercise a jurisdiction which it does not possess, its decision amounts to nothing. Jurisdiction must be acquired before judgment is given».*

Όπως προκύπτει από το πιο πάνω απόσπασμα η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου εντοπίζεται στη σχετική νομοθεσία. Στην Κύπρο βεβαίως σε αντίθεση με την Αγγλία, πηγή δικαιοδοσίας του κάθε Δικαστηρίου είναι το Σύνταγμα, όπου ρητά προνοείται τούτο όπως π.χ. για το Ανώτατο Δικαστήριο όπως λειτουργεί στην βάση του Νόμου του 1964 ή στη βάση Νόμων που θεσπίζονται δυνάμει νομοθεσίας μεταξύ άλλων και δυνάμει του 'Αρθρου 61 του Συντάγματος το οποίο παρέχει την αρμοδιότητα στην νομοθετική εξουσία να νομοθετεί «εν παντεί θέματει».

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Περί Δικαστηρίων νόμος ομιλεί περί δικαιοδοσίας των Δικαστηρίων όπως π.χ. στο Μέρος ΙΙΙ, το οποίο παραπέμπει σε «Δικαιοδοσία και Δίκαιο». Στο 'Αρθρο 19 επεξηγείται η δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Το 'Αρθρο 20 προνοεί για την δικαιοδοσία του Κακουργιοδικείου. Το 'Αρθρο 22 προνοεί για την πολιτική δικαιοδοσία των Επαρχιακών Δικαστηρίων. Σε αντίθεση το 'Αρθρο 21 του Νόμου προνοεί για την «κατά τόπο αρμοδιότητα των Επαρχιακών Δικαστηρίων «εις πολιτικάς υποθέσεις». Όμως στο κείμενο το ίδιο το 'Αρθρο 21 (1) ομιλεί Περί Πρωτόδικης «Δικαιοδοσίας». Συνεπώς η ορολογία «δικαιοδοσία» και «αρμοδιότητα» χρησιμοποιείται εναλλάξ. Να σημειώσουμε επίσης ότι το ίδιο το Σύνταγμα ομιλεί περί δικαιοδοσίας σε σχέση με το Ανώτατο Δικαστήριο αλλά και «των υπό τούτου τεταγμένων Δικαστηρίων».

ΣΗΜΑΣΙΑ ΥΠΑΡΞΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ ΓΙΑ ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΜΙΑΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ:

ΕΝΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ:

Θέματα δικαιοδοσίας είναι δυνατόν να εγερθούν οποτεδήποτε και από οποιονδήποτε διάδικο ακόμα και από το ίδιο εκδικάζον Δικαστήριο το οποίο έχει καθήκον να εξετάζει το δικαιοδοτικό πλαίσιο του και αυτεπάγγελτα μπορεί να θέσει θέμα δικαιοδοσίας το οποίο και αποφασίζει. Εφόσον πρόκειται περί κατωτέρου Δικαστηρίου η απόφαση περί δικαιοδοσίας υπόκειται σε 'Εφεση ή αναθεώρηση από το Ανώτατο Δικαστήριο στο πλαίσιο του ιδιωτικού δικαίου του 'Αρθρου 155.4 του Συντάγματος και μέσα από την διαδικασία έκδοσης προνομιακών ενταλμάτων

για τα οποία έχουμε κάμει αναφορά. Εκτενής αναφορά θα γίνει και κατωτέρω. Η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου δέχεται ότι θέματα δικαιοδοσίας είναι θεμελειακά και ως εκ τούτου είναι δυνατόν να εγερθούν ακόμη και προφορικά οποτεδήποτε δηλαδή σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας. Στην υπόθεση Κυριάκου Νικήτα Παναγιώτου v. Σόνιας Ανδρέα Χατζηκυριάκου 1991 1ΑΑΔ σελ. 362 το Ανώτατο Δικαστήριο επιβεβαίωσε την αρχήν ότι η δικαιοδοσία των Δικαστηρίων είναι ζήτημα δημόσιας τάξης και μπορεί να εγερθεί σε οποιονδήποτε στάδιο της διαδικασίας ακόμα και κατ' 'Εφεσιν. Περαιτέρω το Δικαστήριο έχει καθήκον να το εγείρει αυτεπάγγελτα. Στην υπόθεση εκείνη ετέθει θέμα κατά πόσον αφαίρεση μέρους της ιδιοκτησίας εγγεγραμμένου ιδιοκτήτη και προσθήκης στην ιδιοκτησία άλλου ιδιοκτήτη με δόλιαν πράξην κτηματολογικού υπαλλήλου ήταν θέμα το οποίο μπορούσε να αποφασισθεί μέσα στο πλαίσιο συνοριακών διαφορών και ή διόρθωσης λάθους κατ' 'Εφεσιν από απόφαση επί του θέματος του Διευθυντού του κτηματολογίου κατ εφαρμογήν των προνοιών των 'Αρθρων 58 , 61 και 80 του Νόμου Περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας Κεφάλαιο 224 ή κατά πόσον το θέμα θα έπρεπε να επιλυθεί μέσα στο πλαίσιο πολιτικής Αγωγής. Στην συγκεκριμένη περίπτωση καταχωρήθηκε πολιτική αγωγή στο επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου όπου ετέθη θέμα δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου ως εξής:

> «ζήτημα δικαιοδοσίας του δικαστηρίου και αν ακόμα δεν εγερθεί στο πρωτόδικο δικαστήριο ή σε ειδοποίηση έφεσης, επειδή είναι ζήτημα δημόσιας τάξης μπορεί να εγερθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας. Περαιτέρω το Δικαστήριο έχει καθήκον όταν Δικαστήριο εκδικάζει υπόθεση χωρίς δικαιοδοσία να εγείρει αυτεπάγγελτα το ζήτημα τούτο γιατί η διαδικασία άλλως πως είναι άκυρη. (βλέπε Central Co Operative Bank vs Cyems 1984 1 CLR 435). Ο ευπαίδευτος δικηγόρος ισχυρίσθηκε ότι η διαφορά έπρεπε να αποφασισθεί πρώτα ....από το Διευθυντή του Κτηματολογίου και ..... οποιαδήποτε απόφαση του διευθυντή ..... μπορούσε να εφεσιβληθεί στο Επαρχιακό Δικαστήριο με βάση το 'Αρθρο 80 και ότι το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να επιληφθεί της απόφασης».

> Το Δικαστήριο σε εκτενή απόφαση του και μετά που κάνει παραπομπή στην σχετική νομολογία επί του θέματος όπως και στο 'Αρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Προάσπισης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για δικαίωμα δικαίας δίκης απέρριψε τον ισχυρισμό ότι το θέμα θα έπρεπε να αποφασισθεί σε πρώτο στάδιο με τις πιο πάνω διαδικασίες και ότι ο διευθυντής είχε δικαίωμα να αποφασίσει το θέμα και εν συνεχεία ο παραπονούμενος να προσβάλει την απόφαση του διευθυντή στο Δικαστήριο.

Στην σελ. 375 το δικαστήριο καταλήγει στο εξής συμπέρασμα:

> «εν όψει των πιο πάνω το δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να επιληφθεί της παρούσας υπόθεσης»

Προηγούμενα το Δικαστήριο επεξηγεί ότι το Κτηματολόγιο είναι Τεχνικό Τμήμα του Κράτους και ότι η συνοριακές διαφορές και περιπτώσεις λάθους περιορίζονται στις περιπτώσεις όπου μπορεί να εντοπισθεί το σύνορο και ή να εντοπισθεί το λάθος από τα σχέδια και βιβλία του Κτηματολογίου χωρίς περαιτέρω έρευνα. Στην προκειμένη όμως περίπτωση το θέμα δεν ήταν τεχνικό, αλλά ουσιαστικό και είχε σχέση με δόλο μεταξύ άλλων, άρα δεν ήταν θέμα το οποίο θα μπορούσε να αποφασισθεί τεχνοκρατικά και στην συνέχεα να παραπεμφθεί για απόφαση στο αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο με διαδικασία 'Εφεσης παρά με Αγωγή για διαπίστωση των ουσιαστικών δικαιωμάτων των διαδίκων.

<u>ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ:</u>

Θέματα δικαιοδοσίας εγείρονται σχεδόν καθημερινά και αποφασίζονται από τα Δικαστήρια όπως είδαμε σε οποιονδήποτε στάδιο. Τέτοια θέματα μπορεί να αφορούν μεταξύ άλλων την κατά τόπο αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Ορισμένα παραδείγματα θα βοηθήσουν για να γίνει τούτο αντιληπτό. Στην υπόθεση <u>Κυριάκος Θεοφάνους v. Αρτέμη Γεωργίου 1969 1CLR 203</u> ετέθη θέμα ερμηνείας του νόμου

14/60 άρθρο 21 (1) ως αφορά την κατά τόπο αρμοδιότητα του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Το θέμα ετέθη για πρώτη φορά στο στάδιο της 'Εφεσης και το Δικαστήριο δέχθηκε να το ακούσει στηριζόμενο σε δυο αγγλικές αποφάσεις παρόμοιες επί του θέματος του 1906 και το 1942.

Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι ο γενικός κανόνας σε θέματα συμβάσεων και πληρωμών οφειλών είναι ότι ο χρεώστης έχει καθήκον να εντοπίσει τον πιστωτή του για να τον πληρώσει στον τόπο εργασίας ή κατοικίας του. Δια τον λόγο αυτό το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας είχε δικαιοδοσία εφόσον ο Ενάγων είχε να παίρνει διάφορα ποσά για προσφερθείσες εργασίες και σαν κάτοικος Λευκωσίας μπορούσε να θεωρηθεί ότι η βάση της αγωγής ηγέρθει εντός της επαρχίας Λευκωσίας. Συνεπώς η ένσταση ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας δεν είχε αρμοδιότητα δεν μπορούσε να ευσταθήσει κάτω από τας περιστάσεις. Στην υπόθεση C & Kyriacou & Αδελφοί Λτδ v. Αντώνη Ιωάννου 1990 το θέμα αφορούσε σύμβαση πώλησης θερμοσίφωνα το οποίο ο αγοραστής αρνήθηκε να παραλάβει εντός Επαρχίας Λευκωσίας. Ο πωλητής ήγειρε αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακος όπου είχε την έδρα του. Το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακος όπου καταχωρήθηκε η Αγωγή απέρριψε την Αγωγή λόγω τοπικής αρμοδιότητας. Το Ανώτατο Δικαστήριο απεφάσισε ότι η Αγωγή δεν είχε ως βάση τη μη πληρωμή της οφειλής οπότε δικαιοδοσίαν θα είχε το Δικαστήριο Λάρνακας όπου ο χρεώστης αγοραστής έπρεπε να είχε ανατρέξει και εντοπίσει και πληρώσει τον πωλητή αλλά διάρρηξη συμβάσεως λόγω μη παραλαβής η οποία διάρρηξη εκδηλώθηκε στην Λευκωσία όπου πρέπει να θεωρείται ότι είχεν εγερθεί και η βάση της Αγωγής.

Διαπιστώνει κανείς πόσο λεπτές μπορεί να είναι οι διαφορές και πόσο καθοριστικές μπορεί να είναι για την έκβαση και αποτέλεσμα μιας Αγωγής.

Σε μια άλλη υπόθεση Cyprus Hotels Co Ltd v. Hotel Plaza Enterprises Ltd 1968 1CLR 423 ετέθη θέμα και πάλιν της κατά τόπο αρμοδιότητα δυνάμει του 'Αρθρου 21 (2) του Περί Δικαστηρίων Νόμου 14/60 και κατά πόσο το θέμα αφορούσε σε

ακίνητη ιδιοκτησία. Η απαίτηση ήταν για διάταγμα και δήλωση του Δικαστηρίου σε σχέση με ρήτρα διαιτησίας και την εγκυρότητα σύμβασης ενοικίασης και ετέθη θέμα κατά πόσο η Αγωγή αυτή αφορούσε ακίνητη ιδιοκτησία. Η Αγωγή είχε κατατεθεί στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας και αφορούσε ενοικίαση του ξενοδοχείου MIRAMARE στην Λεμεσό. Το Δικαστήριο απεφάσισε ότι οι απαιτήσεις αφορούν την ερμηνεία και εφαρμογήν της ρήτρας για Διαιτησία, όπως προέκυπτε στο στάδιο εκείνο και άρα δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι αφορούσαν θέματα σχετικά με ακίνητη ιδιοκτησία οπότε αποκλειστική αρμοδιότητα θα είχε το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού. Δόθηκε μια περιορισμένη ερμηνεία στο σχετικό 'Αρθρο του Νόμου και συνεπώς το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας είχε δικαιοδοσία να εκδικάσει την υπόθεση. Αυτή ήταν η απόφαση της πλειοψηφίας των Δικαστών Τριανταφυλλίδη και Λοϊζου με την ποία διαφώνησε ο Δικαστής Χατζηαναστασίου τονίζοντας ότι εφόσον η βασική σύμβαση αφορούσε σύμβαση ενοικίασης ξενοδοχείου στην Λεμεσό το θέμα έπρεπε να παραπεφθεί στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού. Οφείλω να επισημάνω ότι την σήμερον ημέρα τα δικαστήρια τείνουν αντί περιοριστικής ερμηνείας να αποδίδουν διευρυμένη ερμηνεία στα θέματα δικαιοδοσίας. Βεβαίως με βάση την τροποποίηση του περί Δικαστηρίου Νόμου ούτως ή άλλως σήμερα το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας θα είχεν δικαιοδοσίαν να εκδικάσει την διαφορά δεδομένου ότι με την επιφύλαξη που εισήχθει στο 'Αρθρο 21 (2) του 1992 απαίτηση που αφορά σύμβαση για ακίνητη ιδιοκτησία δεν είναι απαραίτητο να εισάγεται στο Δικαστήριο της επαρχίας όπου βρίσκεται η ακίνητη ιδιοκτησία. Συνεπώς το θέμα έχει πλέον τεθεί νομοθετικά. Σε μια άλλη υπόθεση The Attorney General (number 2) v. George Savvides 1979 1 CLR σελ. 349 και πάλιν ετέθη θέμα της κατά τόπον αρμοδιότητας του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας. Ο Ενάγων ζητούσε δήλωση του Δικαστηρίου ότι είναι ο νόμιμος ενοικιαστής και κάτοχος εργοστασίου εις Λεμεσό. Απεφασίσθη ότι η Αγωγή αφορούσε ακίνητη ιδιοκτησία και συνεπώς το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας ήταν αναρμόδιο να επιλυφθεί της υπόθεσης, όσον αφορά ιδιαίτερα την έκδοση Προσωρινού Διατάγματος, το οποίο είχε εκδοθεί. Το Δικαστήριο ασχολήθηκε και μέσα άλλα θέματα που αφορούν την έκδοση του Προσωρινού Διατάγματος τα οποία δεν είναι ανάγκη να μας απασχολήσουν στο στάδιο αυτό.

ΚΑΘ' ΥΛΗΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ:

Θέμα δικαιοδοσίας μπορεί να εγερθεί και σε σχέση με το ύψος της απαίτησης ή την αξία της περιουσίας αντικείμενο της Αγωγής όπως έχουμε δει δυνάμει των σχετικών προνοιών του Περί Δικαστηρίων Νόμου εκτός από την κατά τόπο αρμοδιότητα αυτών που καθορίζεται στο 'Αρθρο 21, στο 'Αρθρο 22 γίνεται πρόνοια για την πολιτική δικαιοδοσία των Επαρχιακών Δικαστηρίων και συγκεκριμένα του Προέδρου, του Ανώτερου Επαρχιακού Δικαστή και του Δικαστή. Η δικαιοδοσία των καθορίζεται ανάλογα με το ύψος της απαίτησης ή την αξία του αντικειμένου της διαφοράς ή την φύση της διαδικασίας. Στην υπόθεση Central Co Operative Bank Ltd Vs Cyems & Co Ltd και Central Co Operative Industries Cyprus Ltd 1984 1CLR απεφασίσθη ότι νομικό σημείο το οποίο άπτεται της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου ή του Δικαστού αυτού είναι θέμα δημόσιας τάξης και αν ακόμα δεν έχει εγερθεί από τους διαδίκους ή το εκδικάζον Δικαστήριο και αν ακόμα δεν εγερθεί στην ειδοποίηση 'Εφεσης το Εφετείο έχει καθήκον να το εγείρει αυτεπάγγελτα. Θέματα που αφορούν την εκτέλεση απόφασης Επαρχιακού Δικαστηρίου δεν είναι θέματα τα οποία δεν διαγιγνώσκουν την ουσία της αγωγής εν τη εννοία του 'Αρθρου 22 (4) (β) του Νόμου 14/60 και συνεπώς εάν η απόφαση ή η αξία της περιουσίας υπερβαίνει τα όρια της δικαιοδοσίας του εκδικάζοντος Δικαστή στερείται δικαιοδοσίας να επιληφθεί του θέματος. Στην συγκεκριμένη περίπτωση οι Ενάγοντες είχαν εξασφαλίσει απόφαση προς όφελος τους για περίπου £148.000. Μετά την έκδοση της απόφασης εκδόθηκε 'Ενταλμα Κινητών και κατασχέθηκε κινητή περιουσία του εξ αποφάσεως χρεώστη. Οι Εφεσείοντες ζήτησαν στην βάση Προνοιών του Περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου 'Αρθρου 21 Διάταγμα του Δικαστηρίου αναστολής της εκτέλεσης και επιστροφής των κατασχεθέντων στον εξ αποφάσεως χρεώστη με τον ισχυρισμό ότι είχαν επιβαρύνσεις επί της περιουσίας για δάνεια που είχαν δώσει άρα και δικαιώματα επί της περιουσίας αυτής. Το σχετικό επίδικο θέμα απεφασίσθηκε από Επαρχιακό Δικαστή, ο οποίος απέρριψε το αίτημα της τράπεζας που είχε χορηγήσει το δάνειο. Κατ' 'Εφεση το Ανώτατο Δικαστήριο απεφάσισε μετά από μια λεπτομερή απόφαση του να δώσει τέτοια ερμηνεία στον νόμο σύμφωνα με την οποία ο Επαρχιακός Δικαστής δεν είχε

δικαίωμα να επιληφθεί του θέματος της αίτησης καθότι αφορούσε αίτηση μετά την έκδοση της απόφασης και όχι ενδιάμεση και συνεπώς εφόσον η δικαιοδοσία του περιοριζόταν τότε μέχρι ύψους £5000 σε καμία περίπτωση δεν εδικαιούντο να ακούσει απαίτηση της τάξης των £148.000. Υπενθυμίζουμε ότι οι Επαρχιακοί Δικαστές έχουν δικαίωμα να αποφασίσουν αιτήσεις ενδιάμεσης φύσης οι οποίες δεν διαγιγνώσκουν την αγωγή επί της ουσίας της. 'Ομως αίτηση μετά την έκδοση της απαίτησης δεν εμπίπτει στην κατηγορία αυτή. Είναι πολύ σημαντικό να διαβάσει κανείς από τις σελίδες της απόφασης τις σελίδες 438 και έπειτα για να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο το κυπριακό δικαστήριο αντιμετωπίζει το όλο θέμα με αναφορά σε νομολογία αγγλικών δικαστηρίων που καλύπτει περίοδο 1891 – μέχρι και πλέον πρόσφατα του 1967 για να καταλήξει στα συμπεράσματα του.

ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ:

Θέμα επίσης μπορεί να τεθεί σε σχέση με το κατά πόσο το Επαρχιακό Δικαστήριο έχει δικαιοδοσίαν να επιληφθεί επίδικης διαφοράς η οποία εμπίπτει μέσα στην δικαιοδοσία ακυρωτικής φύσης του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του 'Αρθρου 146 του Συντάγματος. Έχει λοιπόν αποφασισθεί το αυτονόητο, ότι δηλαδή αποκλειστική δικαιοδοσία επί θεμάτων διοικητικού δικαίου ιδιαίτερα σε σχέση με πράξεις ή παραλείψεις της διοίκησης, αποκλειστική δικαιοδοσία επίλυσης της διαφοράς έχει το Ανώτατο Δικαστήριο. Στην υπόθεση Εφορεία Ελληνικών Εκπαιδευτηρίων Στροβόλου ν. Δώρου Χατζηπαύλου κ.ά. 1993 1ΑΑΔ σελ. 267 ετέθη θέμα που αφορούσε την Διαχείριση των Κυλικείων των Σχολείων Στοιχειώδους και Μέσης Εκπαίδευσης της περιοχής Στροβόλου. Η Σχολική Εφορεία ζήτησε προσφορές για την εκμετάλλευση των κυλικείων. Οι προσφορές κατακυρώθηκαν στους εφεσίβλητους πλην όμως η Εφορεία απεφάσισε να τροποποιήσει και ή να ανακαλέσει την Απόφαση της σε μεταγενέστερο στάδιο και να την κατακυρώσει σε άλλους οπότε υπεγράφησαν και έγγραφες συμβάσεις. Οι παραπονούμενοι στους οποίους είχαν κατακυρωθεί αρχικά οι προσφορές ισχυρίστηκαν ότι με την αρχική προφορική κοινοποίηση κατακύρωσης των προσφορών σε αυτούς είχε συναφθεί έγκυρη σύμβαση και προσέφυγαν στο

Επαρχιακό Δικαστήριο στο πλαίσιο αστικής διαφοράς. Το Ανώτατο Δικαστήριο εξέτασε το θέμα στη βάση των δικογράφων και κατέληξε στον συμπέρασμα ότι η όλη διαδικασία αφορούσε μια σύνθετη διοικητική ενέργεια και συνεπώς οποιαδήποτε διαφορά αποτελούσε ακυρωτική διαφορά που υπάγονταν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου και κατά συνέπεια το Επαρχιακό Δικαστήριο δεν είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί του θέματος.

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ:

Θέμα δικαιοδοσίας μπορεί ασφαλώς να τεθεί και σε ποινικές υποθέσεις. Δύο παραδείγματα από την νομολογία είναι χρήσιμο να δοθούν.

Στην υπόθεση Re: RBEIZ 1989 1ΑΑΔ σελ. 776 ο Αιτητής κατηγορούμενος αντιμετώπιζε ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου κατηγορία για πλαστογραφία έγκλημα που τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 3 ετών, δυνάμει του 'Αρθρου 335 του Ποινικού Κώδικα. Προφανώς επρόκειτο για πλαστογράφηση «viza Σουηδίας» υπέβαλε ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο δεν είχε δικαιοδοσία να εκδικάσει την υπόθεση επειδή το έγγραφο που έφερε τον τίτλο «viza Σουηδίας» είναι επίσημο έγγραφο και συνεπώς η πλαστογράφηση του συνιστά αδίκημα που τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως 10 ετών βάση του 'Αρθρου 337 και συνεπώς το θέμα αφορούσε πλέον Κακουργιοδικείο και όχι Επαρχιακό Δικαστήριο. 'Οπως εξηγεί το Δικαστήριο στην απόφαση του το θέμα είναι κατά πόσον η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου προσδιορίζεται από την έκθεση της κατηγορίας ή από τις λεπτομέρειες που την στηρίζουν. Το ΄Αρθρο 24 (1) προσδιορίζει την δικαιοδοσία με βάση τα αδικήματα που αποτελούν το αντικείμενο της κατηγορίας. Με δεδομένο ότι η ποινή την οποία επέσυραν οι κατηγορίες, όπως διατυπώθηκαν, ήταν μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου, σωστά το Επαρχιακό Δικαστήριο έγκρινε ότι με βάση τις τότε ισχύουσες πρόνοιες του Περί Δικαστηρίων Νόμου 'Αρθρο (1) το θέμα ενέπιπτε εντός της δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Σημασία έχει λοιπόν η διατύπωση της κατηγορίας και το 'Αρθρο επί του οποίου εδράζεται και όχι οι

λεπτομέρειες που είναι τα γεγονότα στα οποία προτίθεται να στηριχθεί η Κατηγορούσα Αρχή.

Σε μια άλλη υπόθεση Χαράλαμπος Σιακαλλή ν. Δημοκρατίας (2001) 1ΑΑΔ σελ. 1956 τέθηκε θέμα δικαιοδοσίας Κακουργιοδικείου Λεμεσού, σε υπόθεση αναφορικά με αδικήματα κατοχής και προμήθειας ναρκωτικών, τα οποία φέρονταν να είχαν διαπραχθεί στην βάση Ακρωτηρίου. Υποστηρίχθηκε ότι η δικαιοδοσία του Κακουργιοδικείου καθορίζεται εξαντλητικά στο 'Αρθρο 20 (1) του Νόμου 14/60. Με βάση το κατηγορητήριο τα αδικήματα που διαπράττονται στις κυρίαρχες περιοχές των βάσεων έπρεπε για να καλύπτονται από την πρόνοια του νόμου να είναι από κύπριο εναντίον ή σε σχέση με κύπριο. Από την αντίπερα όχθη ο δικηγόρος της Δημοκρατίας υποστήριξε ότι το θέμα καλύπτεται από το 'Αρθρο 5 του ποινικού κώδικα. Να σημειωθεί ότι επειδή τα αδικήματα φέρονταν να είχαν διαπραχθεί στην βάση Ακρωτηρίου που θεωρήθηκε σαν ξένη χώρα ο Γενικός Εισαγγελέας καταχώρησε την υπ' αρ. 2/2002 αίτηση στο Ανώτατο Δικαστήριο με την ποία ζητούσε τον καθορισμό του Δικαστηρίου που εκδίκαζε τα αδικήματα και το Ανώτατο Δικαστήριο καθόρισε το Κακουργιοδικείο Λεμεσού ως αρμόδιο. Το Ανώτατο Δικαστήριο σε πενταμελή σύνθεση του αποφάσισε ότι από την στιγμή που το Ανώτατο Δικαστήριο καθόρισε το Κακουργιοδικείο Λεμεσού ως αρμόδιο η απόφαση του δεν μπορούσε να ελεχθεί περαιτέρω από το ίδιο το Ανώτατο Δικαστήριο. Εν πάση περιπτώσει έκαμε αναφορά και 'Αρθρο 5 (1) του Ποινικού Κώδικα Κεφάλαιο 154 σύμφωνα με το οποίο ο Ποινικός Κώδικας εφαρμόζεται και επί αδικημάτων πολιτών της Δημοκρατίας σε οποιαδήποτε ξένη χώρα. Συνεπώς συνέτρεχε η περίπτωση αυτή της «διπλής εγκληματικότητας».

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ:

Σε σχέση με τα εξειδικευμένα Δικαστήρια όπως έχουμε τονίσει και πιο πάνω η δικαιοδοσία τους και η εμβέλεια της δικαιοδοσίας αυτής καθορίζεται από το νομοθετικό πλαίσιο στη βάση του οποίου λειτουργούν. Ένα παράδειγμα επίσης από την νομολογία σε σχέση με το θέμα αυτό θα διευκρινίσει το όλο θέμα

καλύτερα. Στην υπόθεση Poly Efthymiadou v. Georgios Zoutros 1986 1 CLR Σελ. 341 απεφασίσθη ότι σε αγωγή ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας ν. ενοικιαστή για οφειλόμενα ενοίκια και δικαιώματα και για ζημία η οποία προκλήθηκε στα υποστατικά που ενοικιάζοντο δικαιοδοσίαν είχεν το Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων. Ο ενοικιαστής είχε καταστεί θέσμιος. Το Ανώτατο Δικαστήριο απεφάσισε ότι η ορθή ερμηνεία του 'Αρθρου 4(1) του τότε ισχύοντος Νόμου 36/95 οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι το Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων είχε δικαιοδοσία να εκδικάσει διαφορές οι οποίες αφορούν την εφαρμογή του Νόμου εκείνου συμπεριλαμβανομένου οιουδήποτε παρεμπίπτοντος θέματος και συνεπώς είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί θεμάτων είσπραξης ενοικίων και ή ζημιάς σε υποστατικά καλυπτόμενα από πρόνοιες της νομοθεσίας όπως και στην παρούσα περίπτωση. Συνεπώς το Επαρχιακό Δικαστήριο δεν είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί της διαφοράς που αφορούσε θέσμια ενοικίαση. Η εξουσία μεταφοράς υποθέσεων δυνάμει προνοιών του νέου νόμου που θεσπίσθηκε στο μεταξύ 'Αρθρου 32 (1) Νόμος 23/83 από το Επαρχιακό Δικαστήριο στο Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων δεν έδιδε δικαίωμα στο Επαρχιακό Δικαστήριο να διατάξει εκείνο την μεταφορά. Συνεπώς η διαταγή του δικαστηρίου να προβεί στην μεταφορά της υπόθεσης μετά που διαπίστωσε ότι δεν είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί του θέματος συνιστούσε ουσιαστικά υπέρβαση δικαιοδοσίας και ακυρώθηκε.

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ:

Η δικαιοδοσία των Δικαστηρίων έχει δυο πτυχές. Η μια αφορά την δικαιοδοσίαν των Δικαστηρίων όλων των βαθμίδων τόσον καθ' ύλην όσον και κατά τόπον, αλλά επιπρόσθετα αφορά και την δικαιοδοσία των κυπριακών δικαστηρίων να επιλαμβάνονται υποθέσεων δια άτομα τα οποία βρίσκονται εκτός της δικαιοδοσίας τους, δηλαδή εκτός του εδάφους τη Κυπριακής Δημοκρατίας οπότε η επίδοση είναι δυνατόν να γίνει μόνο σε προδιαγραμμένες στον Περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμο και Κανονισμούς περιπτώσεις. Σχετική είναι η πρόνοια στους Κανονισμούς Πολιτικής Δικονομίας, δηλαδή η Διαταγή 6 στην οποία καθορίζεται

σε ποιες περιπτώσεις και με ποια διαδικασία ένα Δικαστήριο είναι δυνατόν να επιτρέψει στην βάση της Διαταγής 2 των Κανονισμών αλλά και Διαταγής 6 να σφραγιστεί κλητήριο ένταλμα για επίδοση εκτός δικαιοδοσίας, δηλαδή εκτός Κύπρου ειδοποίησης του. Το θέμα διέπεται και από τις Αρχές του Ιδιωτικού Διεθνές Δικαίου, το οποίο εφαρμόζεται στην Κύπρο δυνάμει Διεθνών Συμβάσεων Ευρωπαϊκών Κανονισμών, αλλά και με την νομολογία του κοινού δικαίου, δηλαδή του Αγγλικού Διεθνούς Ιδιωτικού Δικαίου το οποίο εφαρμόζεται στην Κύπρο στην βάση των προνοιών του 'Αρθρου 29 του Περί Δικαστηρίου Νόμου 14/60. Ερωτήματα μπορούν να εγερθούν π.χ. κατά πόσον δυσφήμιση που αφορά κύπριο η οποία, όμως, έγινε στο εξωτερικό ή οδικό ατύχημα στο οποίο ενεπλάκη κύπριος πολίτης του εξωτερικού ή εμπορικές συναλλαγές και συμβάσεις που αφορούν κύπριους και αλλοδαπούς στο εξωτερικό είναι δυνατόν να εκδικάζονται στα κυπριακά Δικαστήρια με δεδομένο πάντοτε ότι ο Εναγόμενος βρίσκεται εκτός δικαιοδοσίας. Σύντομη αναφορά θα γίνει σε τρεις σύντομες υποθέσεις επί του θέματος. Στην πρώτη υπόθεση Φιλίππου v. Φιλίππου 1986 1CLR σελ. 689 ετέθη θέμα κατά πόσον αίτηση για διατροφή επεδόθη συμφώνως των Δικονομικών Θεσμών και συγκεκριμένα της Διαταγής 6 εκτός δικαιοδοσίας νομότυπα. Το Ανώτατο Δικαστήριο απεφάσισε ότι η δικαιοδοσία κατώτερου Δικαστηρίου εντοπίζεται πάντοτε στον Νόμο που το εγκαθιδρύει. Είναι καθήκον του Δικαστηρίου να εξετάσει θέματα δικαιοδοσίας. Όπου εναρκτήρια διαδικασία δεν είναι δυνατόν να επιδοθεί σε εναγόμενο εκτός Κύπρου το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία καθότι η επίδοση είναι η βάση της δικαιοδοσίας. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατόν να επιτραπεί επίδοση εκτός δικαιοδοσίας στις περιπτώσεις που καθορίζονται στην Διαταγή 6 των Κανόνων Πολιτικής Δικονομίας οι οποίες αντιστοιχούν με την παλαιά αγγλική Διαταγή 11. Υποκατάστατη επίδοση εντός δικαιοδοσίας δεν μπορούσε να γίνει εφόσον ο Εναγόμενος απουσίαζε εκτός δικαιοδοσίας και συνεπώς η υποκατάστατη επίδοση η οποία έγινε ήταν υπό τας περιστάσεις άκυρη, δεδομένου ότι δεν έγινε στη βάση της Διαταγής 6. Σε μια άλλη υπόθεση ετέθη θέμα εφαρμογής του Διεθνούς Ιδιωτικού Δικαίου για θέματα σχετιζόμενα με ακίνητη ιδιοκτησία στην αλλοδαπήν. Ο Ενάγοντας καταχώρησε αγωγή και ζητούσε από τον Εναγόμενο επιστροφή ποσού £250 που κατά τον

ισχυρισμό του είχε καταβάλει σαν προκαταβολή για ενοικίαση ενός ισόγειου διαμερίσματος στην Αγγλία. Το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας εξέτασε ένσταση του Εναγομένου ότι δεν είχε δικαιοδοσία να εκδικάσει την υπόθεση γιατί αφορούσε θέμα σχετιζόμενον με ακίνητον στην αλλοδαπήν. Το πρωτόδικο Δικαστήριο αποφάσισε ότι εφόσον το θέμα αφορούσε ακίνητη ιδιοκτησία και η ιδιοκτησία δεν βρίσκονταν την Επαρχία Λευκωσίας το Δικαστήριο δεν είχε αρμοδιότητα να εκδικάσει την υπόθεση. Το Εφετείο επικύρωσε την Απόφαση αυτού του Επαρχιακού Δικαστηρίου με το σκεπτικό ότι δυνάμει του 'Αρθρου 21 (2) του Περί Δικαστηρίων Νόμου πριν την τροποποίηση του, τα κυπριακά Δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία αν επιληφθούν θεμάτων που αφορούν ακίνητα στην αλλοδαπήν. Όμως το Δικαστήριο επεσήμανε ότι οι εξαιρέσεις στην Αρχή της εδαφικότητας αναφορικά με την δικαιοδοσία των Δικαστηρίων πάνω σε ακίνητα που βρίσκονται στην αλλοδαπήν που υπάρχουν σύμφωνα με το αγγλικό Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο δεν εφαρμόζονται στην Κύπρου ενόψει των ρητών προνοιών των Περί Δικαστηρίων Νόμου. Στην σελίδα 834 το Δικαστήριο σχολιάζοντας αγγλικές αποφάσεις επί του θέματος κατέληξε στα εξής:

> «η γενική αρχή του αγγλικού δικαίου όπως διαγράφεται στις αποφάσεις ..... είναι ότι τα αγγλικά δικαστήρια για ευνόητους λόγους δεν αποτολμούν να κρίνουν δικαιώματα κυριότητας ή κατοχής ακινήτων σε ξένη χώρα. Ούτε επιτρέπουν αγωγή αποζημίωσης για επέμβαση σε τέτοιο ακίνητο. Αναγνωρίζουν όμως εξαιρέσεις που επεκτείνονται και καλύπτουν και τις περιπτώσεις τις οποίες υφίσταται κάποια σύμβαση μεταξύ των διαδίκων. Παραδείγματα αποτελούν η αγωγή ιδιοκτήτη τελωνείου κατά του ενοικιαστή για καταβολή μισθώματος οφειλομένου βάση γραπτού ενοικιαστηρίου συμβολαίου..... και αγωγή από τον αγοραστή ή πωλητή ακινήτου για ειδική εκτέλεση πωλητηρίου εγγράφου ακινήτου που κείται σε άλλη χώρα. .... όπως μας παρατηρουν Dicey and Morris "the Conflict of Laws 10η έκδοση, Τόμος 2 σελ. 538 αυτή η πτυχή της δικαιοδοσίας των αγγλικών δικαστηρίων έχει τις ρίζες και την αφετηρία της στις αρχέγονες

διαδικασίες του κοινού δικαίου που διαμορφώθηκαν από την ιστορική ανέλιξη του».

Το Δικαστήριο επεσήμανε όμως ότι στην Αγγλία οι Κανόνες διαφέρουν και στην Κύπρο ενόψει της ρητής πρόνοιας του 'Αρθρου 21 (2) του Νόμου 11/60 δεν μπορούσαν να έχουν εφαρμογή οι πιο πάνω αγγλικοί κανόνες.

Στην 3η υπόθεση ετέθη θέμα καθ' ύλην δικαιοδοσίας των κυπριακών δικαστηρίων σε θέματα διαδοχής. Ο αποβιώσας είχεν την κατοικία του (Domicile) στην Κύπρο, είχε καταθέσεις στο εξωτερικό στο όνομα του, αλλά με την αναφορά ότι ήσαν «εν καταπιστεύματι» για φιλανθρωπικό ίδρυμα που κατά τον ισχυρισμό των διαχειριστών της περιουσίας του στην Κύπρου ήταν ανύπαρκτο. Ετέθη θέμα κατά πόσο το κυπριακό δικαστήριο είχεν αρμοδιότητα να επιληφθεί θεμάτων που αφορούσαν τις καταθέσεις αυτές. Το Ανώτατο Δικαστήριο στην υπόθεση Ακαδημία Αθηνών ν. Παναγιώτου κ.ά. 1994 1ΑΑΔ σελ. 472 αποφάσισε ότι τα κυπριακά δικαστήρια έχουν αρμοδιότητα να επιληφθούν θεμάτων αναφορικά με την διαδοχή στα χρήματα αυτά, δυνάμει των 'Αρθρων 4, 5, και 13 του Περί Διαθηκών και Διαδοχής Νόμου Κεφάλαιο 195. Η Δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού εδραζόταν πάνω στις ανωτέρω προαναφερθείσες πρόνοιες της νομοθεσίας. Παρόλον ότι οι Εναγόμενοι είχαν την έδρα τους στην Αθήνα και οι καταθέσεις βρισκόντουσαν σε τράπεζες των ΗΠΑ το Δικαστήριο έκρινε ότι οι διαχειριστές είχαν δικαίωμα στα θέματα διαχείρισης της περιουσίας, αλλά αποφάσισε παράλληλα ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού δεν είχε δικαίωμα ή αρμοδιότητα να επιληφθεί αιτήματος για έκδοση διατάγματος κατά των Εναγομένων στην αλλοδαπήν με το οποίο να εμποδίζονται να διαπράττουν αστικό αδίκημα στο εξωτερικό. Συνεπώς για ορισμένα θέματα κρίθηκε ότι τα κυπριακά Δικαστήρια είχαν δικαιοδοσία και ορισμένα άλλα ότι δεν είχαν.

ΣΥΜΦΥΤΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ:

Το θέμα της δικαιοδοσίας όπως το περιγράψαμε πιο πάνω δεν πρέπει επίσης να συγχύζεται με την δικαιοδοσία του Δικαστηρίου για άσκηση των εξουσιών του δυνάμει των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας ή σαν αποτέλεσμα σύμφυτης εξουσίας του να εκδίδει οποιοδήποτε Δικονομικό Διάταγμα. Στην υπόθεση Τουβλοποιεία Παλαικύθρου Γίγας Λτδ v. Μαρούλλας Πολυδώρου Ουστά 1994 1ΑΑΔ σελίδα 109 ο Εφεσείοντας παρέλειψε να εμφανιστεί στην 'Εφεση του όταν ήταν ορισμένη ενώπιον του Εφετείου. Ετέθη θέμα κατά πόσο το Εφετείο σε συγκεκριμένη 'Εφεση είχε δικαίωμα επαναφοράς της. Ο δικηγόρος των αιτητών Εφεσειόντων υποστήριξε ότι το Δικαστήριο κέκτηται σύμφυτη δικαιοδοσία να διατάξει την επαναφορά 'Εφεσης. Το Ανώτατο Δικαστήριο εξέτασε το θέμα κατά πόσο είχεν δικαιοδοσίαν και δυνατότητα επαναφοράς Έφεσης ασκώντας σύμφυτη εξουσία παρά την απουσία οποιαδήποτε πρόνοιας στους θεσμούς. Το Δικαστήριο αναφέρει ότι η φύση και τα όρια της σύμφυτης δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου εξετάστηκαν στην υπόθεση Sofoclis Vs Leonidou 1988 1CLR σελ. 583. Σύμφυτη είναι η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου η οποία ενυπάρχει λόγω της ταύτισης της με το Δικαστήριο και της αναγκαιότητας ύπαρξης της για την λειτουργία του Δικαστηρίου ως Δικαστηρίου Δικαίου. Δεν επεκτείνεται πέραν του ορίου τούτου ούτε αποτελεί πηγή εξουσίας ανεξάρτητη από τον νόμο και τους θεσμούς. Σε εξαιρετικές περιστάσεις η επαναφορά της 'Εφεσης είναι επιτρεπτή για διασφάλιση του δικαιώματος του διαδίκου που κατοχυρώνει το 'Αρθρο 30.3Β του Συντάγματος δηλαδή το ατομικό δικαίωμα παροχής ευκαιρίας για προβολή των ισχυρισμών των διαδίκων ενώπιον Δικαστηρίου, όπου π.χ. απωλέσθη η επιστολή γνωστοποίησης ημερομηνίας ακρόασης της 'Εφεσης άρνηση επαναφοράς της 'Εφεσης θα παραβίαζε το ατομικό αυτό δικαίωμα και το Δικαστήριο κατέληξε *«αυτό είναι το θεμέλιο της δικαιοδοσίας μας και μέσα σ' αυτό το πλαίσιο θα εξετάσουμε το εγερθέν θέμα».*

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΣΕ ΑΛΛΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ:

‘Οπως έχουμε δει πιο πάνω δυνάμει του ‘Αρθρου 61 του Περί Δικαστηρίων Νόμου υπάρχει δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου να μεταφέρει μια Αγωγή από ένα Επαρχιακό Δικαστήριο σε άλλο. Ετέθη θέμα στην υπόθεση Κολοκασίδου και Ελληνικής Τράπεζας Λτδ 1994 κατά πόσο η πρόνοια αυτού του Περί Δικαστηρίων Νόμου, ‘Αρθρο 61 Νόμος 14/60, παρέχει δικαίωμα σε ένα Δικαστήριο όπως το Ανώτατο να εγκρίνει αίτημα για παραπομπή από ένα αναρμόδιο Δικαστήριο σε άλλο αρμόδιο με στόχο να διασωθεί Αγωγή η οποία καταχωρήθηκε σε αναρμόδιο Δικαστήριο. Το Ανώτατο Δικαστήριο απεφάσισε ότι «η ορθή ερμηνεία του ‘Αρθρου 61 του Περί Δικαστηρίων Νόμου είναι ότι παρέχεται δικαιιοδοσία στο Ανώτατο δικαστήριο για παραπομπή υπόθεσης από ένα Δικαστήριο σε άλλο μόνο σε περιπτώσεις όπου και τα δυο Δικαστήρια έχουν συντρέχουσαν δικαιοδοσία». Όπως είδαμε πιο πάνω η απόφαση αυτή διαφοροποιείται πλέον δυνάμει σχετικής τροποποίησης με την οποία παρέχεται πλέον η δυνατότητα όπου καταχωρείται Αγωγή σε αναρμόδιο Δικαστήριο να παραπέμπεται σε αρμόδιο και με αυτό τον τρόπο να διαφυλάττεται και το κύρος των Δικαστηρίων, αλλά και να μην υπάρχει αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην διεκπεραίωση των υποθέσεων.

Γενικές Παρατήρησεις:

Το θέμα της δικαιοδοσίας των Δικαστηρίων είναι τεράστιο. Θέματα δικαιοδοσίας εγείρονται στα Δικαστήρια σχεδόν σε καθημερινή βάση και θα έλεγα είναι ένα κεφαλαιώδες θέμα το οποίο απασχολεί έντονα τον νομικό κόσμο. Για την επιλύσει θεμάτων δικαιοδοσίας το Ανώτατο Δικαστήριο έχει αντλήσει από την νομολογία των αγγλικών δικαστηρίων την οποία όμως έχει προσαρμόσει στις πρόνοιες της κυπριακής νομοθεσίας η οποία παρουσιάζει ασφαλώς τις ιδιαιτερότητες της. Ομως σε γενικές γραμμές οι Αρχές οι οποίες διέπουν το θέμα είναι παρόμοιες με αυτές που εφαρμόζονται στην Αγγλία. Στην Αγγλία υπάρχει και η διάκριση μεταξύ δικαιοδοσίας που σχετίζεται με τα Ανώτερα Δικαστήρια και

/root/convert/apache-tomcat-6.0.20/temp/\u\u\u

αυτής που σχετίζεται με τα κατώτερα Δικαστήρια βλέπε Halbury's Law of England 4η έκδοση τόμος 10 παρα. 713 – 714. Για τα ανώτερα Δικαστήρια θα πρέπει να καταδειχθεί ρητά ότι στερείται δικαιοδοσίας σε συγκεκριμένη περίπτωση σε αντίθεση με την δικαιοδοσία των κατωτέρων Δικαστηρίων όπου τίποτα δεν θεωρείται να είναι εντός της δικαιοδοσίας τους εκτός εάν ρητά καταδειχθεί ότι το κατώτερο Δικαστήριο έχει το απαραίτητο δικαιοδοτικό υπόβαθρο. Παράλληλα γίνεται διάκριση μεταξύ των δυο επιπέδων των δικαστηρίων σύμφωνα με την οποία αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου έστω και αν έχουν εφεσιβληθεί καθίστανται τελεσίδικες για τα επιδικασθέντα θέματα, σε αντίθεση με αποφάσεις κατώτερων δικαστηρίων επί θεμάτων δικαιοδοσίας όπου οι αποφάσεις τους δεν είναι τελεσίδικες. Οι Αρχές αυτές εφαρμόζονται και στην Κύπρο.

Στο επόμενο μέρος της Διάλεξης θα εξετάσουμε το δικαιοδοτικό πλαίσιο του Ανωτάτου Δικαστηρίου με μεγαλύτερη λεπτομέρεια δυνάμει του 'Αρθρου 155.4 του Συντάγματος σε σχέση με τον έλεγχο τον ο ποιο ασκεί επί των κατωτέρων Δικαστηρίων για θέματα δικαιοδοσίας των.

Δρ. Χρίστος Κληρίδης
12.10.2010